

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „ДИМИТЪР А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ
КАРИЕРЕН ЦЕНТЪР

АНАЛИЗ НА ПАЗАРА НА ТРУДА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА
ПЕРИОДА 2022–2025 Г.

**(на база данни от Министерството на труда и социалната политика,
НСИ и институционални анализи)**

Изготвил:

Кариерен център при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Увод
2. Обща характеристика на пазара на труда
3. Динамика на доходите
4. Структурни дисбаланси
5. Дигитален и зелен преход
6. Регионални различия
7. Активни политики на пазара на труда
8. Обобщение
9. Изводи и препоръки
10. Библиография

1. УВОД

Настоящият анализ има за цел да изследва динамиката и структурните характеристики на пазара на труда в Република България за периода 2022–2025 г. Акцентът е поставен върху основни показатели като заетост, безработица, доходи, както и върху структурните промени, породени от дигитализацията и зеления преход.

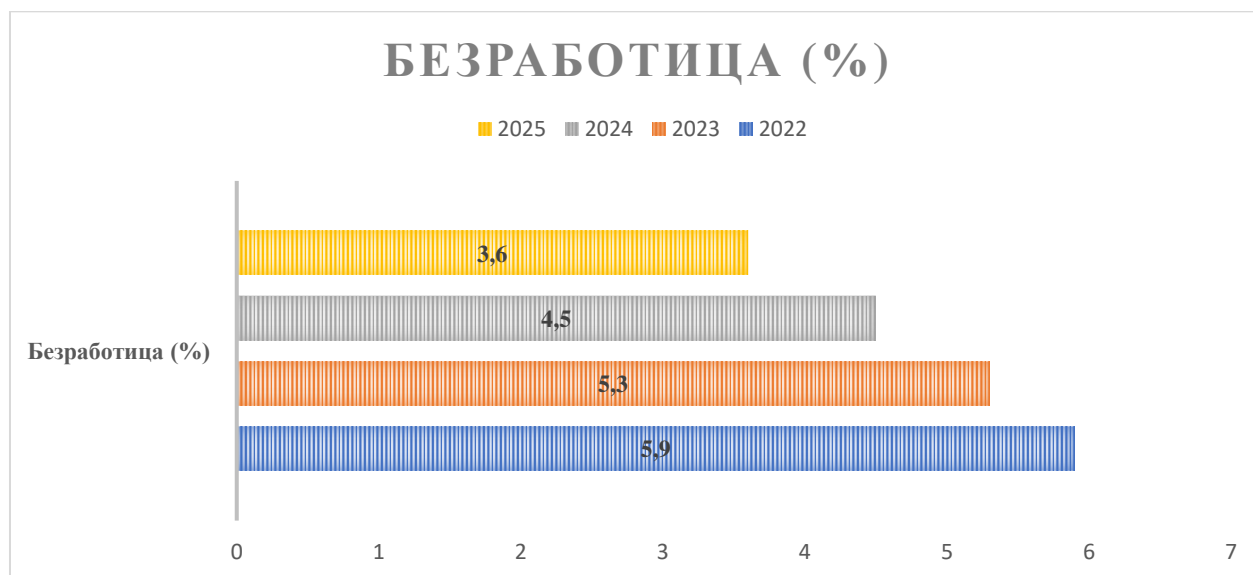
Анализът е изготвен в контекста на необходимостта от адаптиране на образователните политики и кариерното ориентиране към динамично променящите се условия на пазара на труда.

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПАЗАРА НА ТРУДА

Таблица 1: Основни показатели

Показател	2022	2023	2024	2025
Заети лица (млн.)	2.29	2.32	2.35	2.38
Безработица (%)	5.9	5.3	4.5	3.6
Заетост (15–64 г., %)	69.5	70.2	70.8	71.0
Икономическа активност (%)	72.8	73.2	73.5	73.7

Фигура 1: Безработица

Анализ на основните показатели

Данните показват устойчива положителна динамика на пазара на труда. Увеличението на заетостта и намаляването на безработицата свидетелстват за стабилизиране на икономическата среда. В същото време се наблюдава ограничен ръст на икономическата активност, което подсказва изчерпване на наличните трудови ресурси.

Ниското ниво на безработица показва, че икономиката се приближава до естествения си потенциал, при който допълнително намаление е трудно без структурни промени.

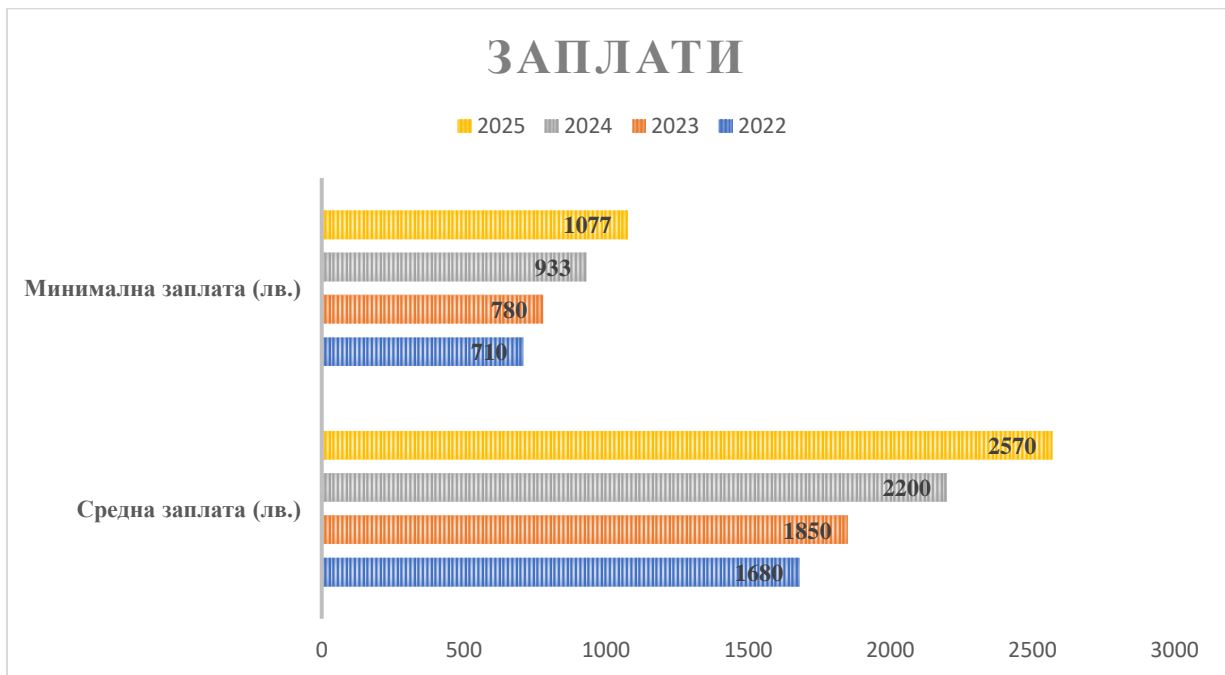
Извод: Пазарът достига количествен лимит и преминава към недостиг на кадри.

3. ДИНАМИКА НА ДОХОДИТЕ

Таблица 2: Доходи

Показател	2022	2023	2024	2025
Средна заплата (лв.)	1680	1850	2200	2570
Минимална заплата (лв.)	710	780	933	1077

Фигура 2: Заплати

Анализ на показателите

Наблюдава се значително нарастване на доходите, което се дължи основно на недостига на работна сила. Работодателите са принудени да повишават възнагражденията, за да задържат и привлекат служителите.

Увеличението на минималната работна заплата оказва допълнителен натиск върху бизнеса, особено в сектори с ниска добавена стойност.

Извод: Ръстът на доходите е резултат от структурен недостиг, а не само от икономически растеж.

4. СТРУКТУРНИ ДИСБАЛАНСИ

Таблица 3: Недостиг на кадри

Сектор	Ниво
IT	Висок
Инженерни науки	Висок
Здравеопазване	Висок
Образование	Среден

Анализ на показателите:

Структурните дисбаланси се изразяват в несъответствие между предлаганите и търсените умения. Недостигът в ключови сектори е резултат от демографски фактори, миграция и недостатъчна адаптация на образователната система.

Извод: Необходима е реформа в образованието и по-тясна връзка с бизнеса.

5. ДИГИТАЛЕН И ЗЕЛЕН ПРЕХОД

Таблица 4: Тенденции

Тип	Тенденция
Рутинни професии	Намаляват
Дигитални	Увеличават се
Зелени	Увеличават се

Анализ на показателите

Технологичният напредък води до трансформация на пазара на труда. Рутинните професии постепенно изчезват, докато нараства търсенето на висококвалифицирани специалисти.

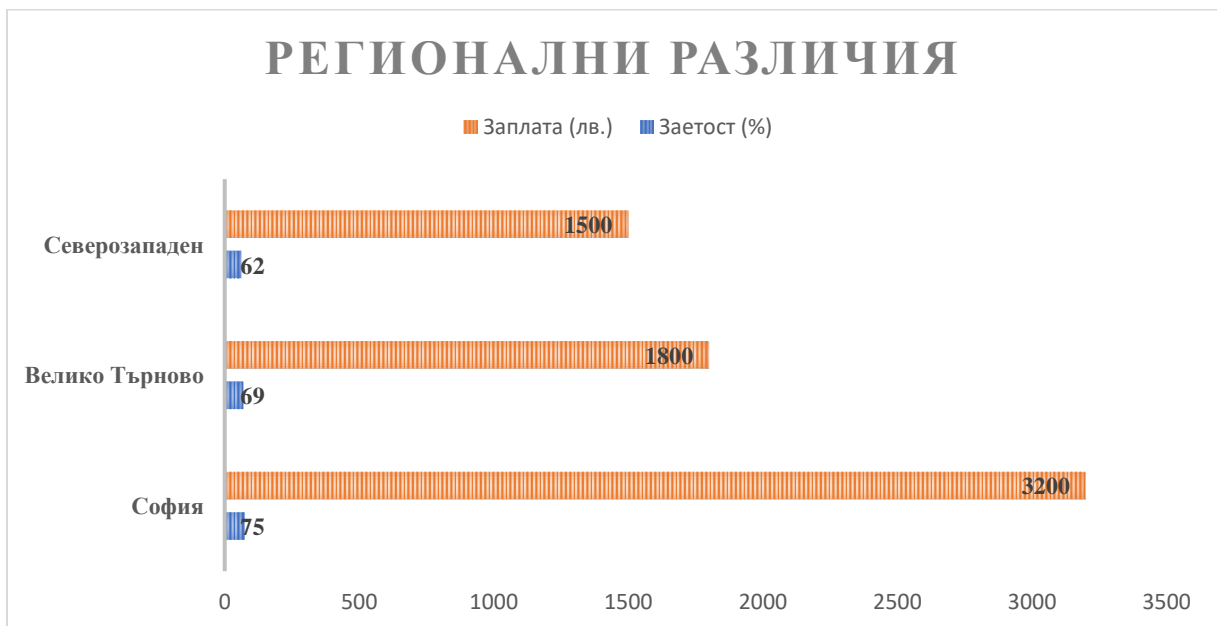
Извод: Ученето през целия живот става задължително.

6. РЕГИОНАЛНИ РАЗЛИЧИЯ

Таблица 5: Регионални показатели

Регион	Заетост (%)	Заплата (лв.)
София	75+	3200
Велико Търново	69	1800
Северозападен	62	1500

Фигура 3: Регионални различия

Анализ на показателите

Регионалните различия остават съществени и водят до вътрешна миграция и концентрация на икономическа активност.

Извод: Необходима е политика за регионално развитие.

7. АКТИВНИ ПОЛИТИКИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА

Таблица 6: Политики

Политика	Ефект
Обучения	Ограничен
Заетост	Среден
Дигитализация	Висок потенциал

Анализ на показателите

Ефективността на политиките е неравномерна. Най-голям потенциал имат програмите за дигитални умения.

Извод: Необходимо е по-добро таргетиране на мерките.

8. ОБОБЩЕНИЕ

В резултат на анализа могат да се направят следните обобщения:

- Пазарът на труда преминава от циклично възстановяване към структурен недостиг
- Безработицата се доближава и впоследствие пада под NAIRU
- Доходите нарастват по-бързо от производителността на труда
- Структурната безработица се превръща в основен проблем

Кратко обобщение: Българската икономика навлиза в етап, в който ограничителният фактор не е търсенето, а предлагането на квалифицирана работна сила.

9. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Основни изводи:

- Недостиг на квалифицирани кадри
- Дигитализация на икономиката
- Регионални дисбаланси

Препоръки:

- Към студентите:
 - Развитие на дигитални умения
 - Практическа подготовка
- Към академията:
 - Дуално обучение
 - Партньорства с бизнеса
- Към работодателите:
 - Инвестиции в обучение

10. БИБЛИОГРАФИЯ

- Министерство на труда и социалната политика – годишни доклади
- Национален статистически институт
- Агенция по заетостта
- Европейска комисия
- OECD